

Gemeente
Drechterland

College uitvoeringsprogramma 2018 - 2022

Inhoudsopgave

Inleiding en leeswijzer	3
Maatschappelijke opgave 1: Verbeter de kwaliteit van de leefomgeving	6
Maatschappelijke opgave 2: Vernieuwen en innoveren in het Sociaal Domein	22
Maatschappelijke opgave 3: Het streven naar duurzaamheid	29
Maatschappelijke opgave 4: Burgerparticipatie en dienstverlening	35
Maatschappelijke opgave 5: Samenwerken in de regio.....	41

Inleiding en leeswijzer

Inleiding

De raden (en colleges) van de drie SED gemeenten hebben ambities voor de komende jaren geformuleerd. De lokale ambities zijn per gemeente uitgewerkt. Die uitwerking treft u hierbij aan. Daarbij hebben we -waar mogelijk- gepoogd de lokale component te verbinden met de gemeenschappelijke elementen in de drie gemeenten die door de gemeenschappelijke organisatie worden gefaciliteerd. De ambities resulteren in uitvoeringsprogramma's voor de colleges en zijn daarmee een opgave voor de gemeenschappelijke SED organisatie. Het ligt uit oogpunt van zowel efficiency als van kwaliteit voor de hand om de ambities waar mogelijk te bundelen en de acties in de gemeenten op elkaar af te stemmen. Dat proces heeft de afgelopen tijd vorm gekregen.

De colleges hebben in een constructief afstemmingsoverleg de prioriteiten waar mogelijk afgestemd en er is ordening aangebracht in de volgorde. Daarbij is het jaar 2019 specifiek ingevuld met een doorkijk naar 2020.

De resultaten van dit proces treft u hieronder in gemeentespecifieke edities aan. Daarbij zijn tevens ambities voor de overige jaren van de raads/collegeperiode ingevuld. Het spreekt vanzelf dat de mate van hardheid in de realisatie van de voornemens afneemt in de tijd. Daarom zien we de meerjarenplanning ook als een dynamisch proces. Elk jaar is een herijking en een specificering van de voornemens voor het dan aanstaande jaar noodzakelijk. Dat gebeurt, net als thans voor het jaar 2019, in het afstemmingsoverleg.

De verzamelde voornemens worden vervat in een concern-werkplan. Dat is feitelijk de inhoudelijke afspraak tussen de colleges en (het bestuur van) de SED-organisatie en is daarmee de basis voor de werkplannen in de organisatie.

Dit is de eerste keer dat deze planmatige aanpak beproefd wordt. Er wordt vanuit gegaan dat inschattingen en verwachtingen in de loop der tijd steeds nauwkeuriger op elkaar afgestemd kunnen worden.

Over die inschattingen willen we vooral kwijt dat het inderdaad inschattingen zijn. Voor de spreekwoordelijke tachtig procent hard, soms nader in te vullen en zo nodig aan te passen. Ook houden we er rekening mee dat sommige activiteiten in doorlooptijd en benodigde energie kunnen tegenvallen. Maar ook dat voornemens bij voortschrijdend inzicht zullen worden aangepast. En tenslotte dat de maatschappelijke realiteit is dat er ook dringende kwesties tussen door zullen komen. Vraagstukken waar ruimte voor is, maar soms ook niet, zodat verschuiving van prioriteiten onontkoombaar kan zijn.

De met de geraamde inzet gemoeide kosten als ook de lasten van de projecten zelf zullen in de gebruikelijke planning- en controlcyclus door de raden moeten worden afgewogen. Tegen die achtergrond zien we hetgeen nu gepresenteerd wordt als een globale aanzet tot realisatie van alle gewenste voornemens, met een meer specifieke planning voor 2019.

Leeswijzer

Hierna vindt u de ambities zoals die in een eerder stadium zijn aangeleverd aan de SED organisatie. Per ambitie is vermeld wanneer deze uitgevoerd kan worden en de hoogte en aard (structureel of incidenteel) van eventuele kosten. Na deze uitgebreide beschrijving van plannen en ambities wordt een korte verantwoording weergegeven.

College uitvoeringsprogramma 2018 - 2022

Maatschappelijke opgave 1: Verbeter de kwaliteit van de leefomgeving

Maatschappelijke opgave 1: Verbeter de kwaliteit van de leefomgeving

Drechterland moet voldoende aantrekkelijk blijven (of nog aantrekkelijker worden) voor mensen om te wonen, te verblijven, te werken en te recreëren. De dorpen moeten het dorpse karakter behouden maar wel passend bij de huidige tijd.

Op het gebied van woningbouw is het goed om een betere verbinding te leggen met de beleving van inwoners in hun directe woon- en leefomgeving. Mede gelet op de demografische ontwikkelingen moet een transformatie plaatsvinden van de (bestaande) woningvoorraad, waarbij ook verduurzaming een belangrijk onderwerp is. De specifieke wensen en behoeften van inwoners moeten worden onderzocht. Om de vergrijzing te kunnen opvangen, is een verbinding tussen wonen, voorzieningen en zorg in de buurt noodzakelijk. Onze leefomgeving moet schoon en veilig zijn. Dit verhoogt de ervaren kwaliteit van de leefomgeving. Welke middelen worden ingezet om het gevoel van veiligheid te verhogen, wordt samen met inwoners bepaald. De sociale verbindingen zijn hierbij van groot belang.

Ambitie 1

Drechterland is een veilige gemeente. Wij streven minimaal naar voortzetting van het huidige handhavingsniveau en een verdere ontwikkeling van het boa-toezicht. Onderzoek naar mogelijkheden voor buurtbemiddeling, als preventieve vorm van veiligheid, is wenselijk. Aandacht is er voor de risico's van criminele ondermijning.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
1.1	Samen veilig leven.	a. Toezicht op straat. b. Zichtbare en voelbare bijdrage aan het veiligheidsgevoel. c. Verbeteren van de leefbaarheid door bij te dragen aan het oplossen van burens/ buurtconflicten.	a. Minimaal voortzetting van handhaving en verdere ontwikkeling BOA-toezicht. b. Afweging cameratoezicht. c. Inzetten buurtbemiddeling waarbij 70% van de trajecten naar tevredenheid wordt uitgevoerd.	a. Loopt door. b. 2019 c. 2019 e.v.	a. N.v.t. b. P.m. c.	a. N.v.t. b. P.m. c. € 12.500,-
1.2	Samen veilig leven.	Vermindering alcohol- en drugsgebruik door jongeren.	Uitvoering project In Control of Alcohol & Drugs.	Loopt door.	N.v.t.	N.v.t.
1.3	Samen veilig leven.	Verminderen van kwetsbaarheid en onveilige woonsituaties door inzet preventieve maatregelen.	Uitvoering project(en) valpreventie en Brand Veilig leven samen met Veiligheidsregio.	2018-2019.	N.v.t.	N.v.t.

1.4	Aanpak ondermijnende activiteiten.	Tegengaan criminele ondermijning.	a. Uitvoering geven aan projectplan ondermijning SED. b. Uitvoering hennepconvenant. c. Integrale controles bedrijventerreinen in combinatie met Keurmerk Veilig Ondernemen. d. Ondermijningsproof maken vergunningenbestand.	a. 2019-2021 b. 2019-2021 c. 2019-2021 d. 2019 e.v.		a, b, c, : € 35.000,- d. € 30.000,- gedurende 3 jaar.
1.5	Veilig ondernemen.	Gecertificeerde bedrijventerreinen.	Uitvoering projecten in kader keurmerk veilig ondernemen.	2019	P.m.	
	Totalen					
	2019					€ 77.500,-
	2020					€ 77.500,-
	2021					€ 77.500,-
	2022					€ 47.500,-
	Totaal					

Kosten en verantwoording

In 2019 loopt een aantal zaken en projecten door die al eerder opgestart zijn. Het betreft:

- BOA toezicht in de openbare ruimte.
- Uitvoeren van project In control of drugs & alcohol.
- Uitvoeren van projecten valpreventie en brand veilig leven.

Nieuw in 2019 is het inzetten van Buurtbemiddeling bij conflicten. Ondermijning is een groot onderwerp de komende jaren; in de jaren 2019 tot en met 2021 wordt een grootschalig projectplan uitgevoerd waarin onder andere aandacht is voor bedrijventerreinen, hennepcontroles en huisvesting van arbeidsmigranten. Ook wordt het drank- en horecaverunningenbestand ondermijningsproof gemaakt.

2020 en verder

De nieuwe initiatieven op het gebied van openbare orde en veiligheid kennen alle een langere doorlooptijd. Buurtbemiddeling heeft een structureel karakter. De projecten in het kader van aanpak ondermijning lopen gedurende drie jaar.

De kosten die gemaakt worden betreffen voornamelijk de inzet van extra handhavers en juridisch specialisten, zodat barrières worden opgeworpen tegen ondermijning.

Ambitie 2

De leefbaarheid en vitaliteit in onze gemeente zijn voortdurende punten van aandacht bij de ontwikkeling van beleid. In de komende periode geven we hier, in het verlengende van Vitale Dorpen, samen met onze inwoners, verder vorm aan. Bestaande voorzieningen worden gehandhaafd. Een besluit over de realisering van een multi-functionele accommodatie in Westwoud vindt in deze periode plaats. De centrumplannen Venhuizen en Schellinkhout worden in deze periode verder uitgewerkt en in uitvoering gebracht. Realisering van snel internet in de gehele gemeente vindt in deze periode plaats.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
2.1	Vitaal Drechterland. Een strategische visie op de kernen.	Een integrale gemeentebreed en uitgewerkt per kern op het gebied van leefbaarheid, vitaliteit, wonen, leefomgeving, sociale samenhang en voorzieningen.	Opstellen van een visiedocument hoe we, samen met inwoners en partners, de gemeente en de afzonderlijke kernen in de toekomst leefbaar en vitaal maken en houden met aandacht voor kwalitatief goede maatschappelijke accommodaties en voorzieningen voor sportbeoefening en verenigingsleven, passend bij de vraag, behoeften en huidige kwaliteitseisen.	2020	Realisatie binnen "Vitale dorpen; formatie bij Sociaal domein".	
2.2	Vitaliteit Westwoud. Een kwaliteitsimpuls geven aan de kern Westwoud.	a. Het realiseren van een MFA. b. Extra woningen toevoegen (passend aan de behoefte) met aandacht voor de doelgroepen senioren en starters. c. De huidige schoollocatie herbestemmen en bouwrijp maken voor de realisatie van een MFA.	a. Opstellen en realiseren van een ontwikkelplan MFA Westwoud samen met alle stakeholders en betrokken inwoners. b. Op basis van een ontwikkelplan vormgeven aan doelstelling b. c. Op basis van een ontwikkelplan vormgeven aan doelstelling c.	a. 2019 b. 2021 c. 2021	Realisatie binnen "Vitale dorpen; formatie bij Sociaal domein". b. P.m. c. P.m.	
2.3	Vitaliteit Schellinkhout. Een kwaliteitsimpuls	a. Een aantrekkelijk gebied voor wonen en sociale functies (zoals dorps huis en school) zodat die voor de	a. Opstellen en realisatie van een ontwikkelplan samen met alle stakeholders en betrokken inwoners.	a. 2019	Realisatie binnen "Vitale dorpen;	

	geven aan het centrum van dorp.	langere termijn geborgd zijn. b. Woningen toevoegen in het dorp, in aantal en doelgroep, passend bij de behoefte. c. Dorpshuis faciliteren op/in een toekomstbestendige locatie/accommodatie. d. Positie school voor langere termijn ingevuld.	b. Op basis van ontwikkelplan vorm geven aan doelstelling b. c. Op basis van ontwikkelplan vorm geven aan doelstelling c. d. Op basis van ontwikkelplan vorm geven aan doelstelling d.	b. 2020 c. 2020 d. 2020	formatie bij Sociaal domein". b. P.m. c. P.m. d. P.m.	
2.4	Vitaliteit Venhuizen Een kwaliteitsimpuls geven aan het centrum van het dorp.	a. Een aantrekkelijk gebied voor wonen, werken, verblijven, sociale functies en evenementen en dit ook voor de langere termijn borgen. b. De, door herinrichting van het gebied en herbestemming van vastgoed, vrijkomende locaties benutten om woningen toe te voegen voor alle doelgroepen met speciale aandacht voor senioren en starters.	a. Op basis van de visie Centrumplan Venhuizen een ruimtelijk plan, maken om vorm te geven aan doelstelling a. Met als belangrijk onderdeel de verbetering van de kwaliteit openbare ruimte in het centrum Venhuizen. b1. Woningbouw en herontwikkeling locatie vm. gemeentehuis Venhuizen. b2. Herbestemmen voormalig jeugdgebouw 't Skitteljacht.	2019 en volgende.	P.m. P.m. P.m.	
2.5	Vitaliteit Hem. Versterking leefbaarheid van het dorp.	Toevoegen van woningen en het realiseren van een speelplek voor de jeugd.	Herbestemmen van locatie Hemschool.	2019	P.m.	
2.6	Goede digitale bereikbaarheid	a. Er ligt een (glasvezel)netwerk en	a. We brengen in beeld hoe het zit met de vraag en het aanbod aan digitale bereikbaarheid en	a. 2019	€ 45.000,-	

	voor de woningen, bedrijven-terreinen en voorzieningen in de gemeente.	ondergrondse infrastructuur die geschikt is voor toekomstige ontwikkelingen en voldoet aan de behoefte van inwoners en bedrijven. b. Clusters van inwoners en bedrijven vormen een aantrekkelijk potentieel voor partijen die investeren in digitale netwerken.	vormen daar een visie over. b. Aanjagen en stimuleren van initiatieven tot vraagbundeling bij bedrijven en bewoners.		b. 2019 e.v. P.m.	
2.7	Meer mensen laten sporten.	Realiseren en in stand houden van levendige en levensvatbare (binnen)sportaccommodaties en sportvoorzieningen.	Er wordt een meerjarenvisie opgesteld op het gebied van sportaccommodaties en -voorzieningen.	2020	P.m.	
2.8	Maatschappelijke voorzieningen in de kernen behouden.	De sociale samenhang en leefbaarheid in de dorpen verbeteren en/of behouden.	Er wordt een visie opgesteld op het gebied van maatschappelijke accommodaties, voorzieningen en dorpshuizen.	2020	P.m.	
	Totalen					
	2019				€ 45.000,-	
	2020					
	2021					
	2022					
	Totaal				€ 45.000,-	

Ambitie 3

Het onderhoud aan de openbare ruimte is op onderdelen toe aan een kwaliteitsimpuls en vergt extra inspanningen. Een actualisering van de beheersplannen is noodzakelijk. Wij willen toegankelijk groen waarbij gekeken wordt hoe openbaar groen kan bijdragen aan sociale verbindingen. Een jaarlijkse ronde door het openbaar gebied om, samen met inwoners de kwaliteit en het onderhoud te beoordelen, wordt ingevoerd.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
3.1	Een goede kwaliteit van de openbare ruimte, waarover bewoners tevreden zijn.	a. De openbare ruimte krijgt een kwaliteitsimpuls en wordt planmatig beheerd, waarbij vastgelegde en geobjectiveerde doelstellingen worden gerealiseerd. b. Adequaet beheer en eventueel uitbreiden van het bomenbestand.	a. Het beheer vindt plaats aan de hand van een actuele en dekkende set beheersplannen en een halfjaarlijkse meting van de beeldkwaliteit van het groen, reiniging en wegen. b. Opstellen bomenbeleidsplan.	Reeds ingezet. b. 2020 e.v.	N.v.t. b. € 15.000,-	N.v.t.
3.2	Bevorderen van gezondheid door spelen en bewegen Bevorderen van de sociale cohesie (een prettige leefomgeving in de buurt).	a. Het opstellen van een uitvoeringsplan waarin in alle kernen speelplekken worden gerealiseerd voor de leeftijdsgroep van 4 tot 12 jaar. b. Investeren in duurzame, passende en uitdagende buitenruimtes, voor kinderen van 2 tot 16 jaar.	In beeld brengen van huidige aanbod en staat van onderhoud van de speeltuintjes. Afhankelijk van de behoefte in de wijk en de demografische gegevens worden er speeltuintjes gerealiseerd dan wel aangepast aan de leeftijd van de gebruikers. Hierbij is een experimenteel karakter mogelijk. a. opstellen plan. b. uitvoering maatregelen.	a. 2019 b. 2020 e.v.	a. € 15.000,- b. P.m.	
3.3	Vergroten biodiversiteit.	Het bevorderen van de biodiversiteit door het stimuleren van de insectenrijkdom.	Opstellen maatregelpakket biodiversiteit, waarin zaken aan bod komen als maaibeheer, selectie aan te planten soorten en de aanleg van ecologische oevers, de aanleg van bijenlinten (samen met stakeholders zoals LTO en natuurorganisaties).	2019	€ 15.000,-	

Totalen				
2019				€ 30.000,-
2020				€ 15.000,-
2021				
2022				
Totaal				€ 45.000,-

Ambitie 4

De verkeersveiligheid speelt nadrukkelijk een rol in de komende periode. Naast de inrichting van wegen maakt aandacht voor gedrag hier onderdeel van uit. Net als het gericht inzetten van handhaving en toezicht om de verkeersveiligheid te vergroten. Snel na de ingebruikname van de N307 (N23) willen wij een onderzoek laten uitvoeren naar de best mogelijke oplossing om de Noord-Zuid-problematiek aan te pakken. In ieder geval wordt na de ingebruikname van de N307 (N23) gekeken hoe het vrachtverkeer in de kernen kan worden teruggedrongen. Daarbij is handhaving van de Tolweg (incl. viaduct) een gegeven en wordt de realisering van een aansluiting op de Drechterlandseweg voorgestaan. Realisering van een groene afhechting van de woningbouw in Reigersborg-Zuid en de N307 (N23) vindt binnen afzienbare tijd plaats.

Mede vanuit de duurzaamheidsopgave is er aandacht voor verbeteringen op het gebied van fietsen en de openbaar vervoersvoorzieningen binnen de gemeente.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
4.1	Optimaliseren fietsinfrastructuur.	Meer, snellere en veiligere fietsverbindingen.	a. Opstellen fietsbeleidsplan. b. Implementeren maatregelen.	a. 2020 b. 2020 e.v.	a. P.m. b. P.m.	
4.2	Beter openbaar vervoer.	Flexibel openbaar vervoer, in ieder geval van huisadres naar OV-knooppunten.	Opstellen haalbaarheidsonderzoek naar flexibele vormen van openbaar vervoer waarbij individuele en collectieve vormen van vervoer via moderne technologie ingezet kunnen worden.	2021	P.m.	
4.3	Optimaliseren weginfrastructuur.	Mogelijke aansluiting Tolweg op N302.	Onderzoek naar de verkeersgevolgen, waarmee overeenstemming bereikt kan worden met provincie, HHNK en gemeente Medemblik.	2020 e.v.	N.v.t.	N.v.t.
4.4	Optimaliseren weginfrastructuur.	Noord-zuidverbinding - vermindering verkeersdruk op	Het uitwerken van een variantenstudie waarbij de maatschappelijke en ruimtelijke aspecten, de	2020	€ 50.000,-	

		de Nieuweweg.	verkeersgevolgen, de financiële gevolgen en de mogelijkheden om dit te financieren worden uitgewerkt.			
4.5	Optimaliseren weginfrastructuur.	Terugdringen overlast zwaar verkeer in de kernen en ontmoedigen van niet noodzakelijk doorgaand vrachtverkeer in de kernen.	Ontwikkelen en uitvoeren maatregelenpakket.	2019	N.v.t.	N.v.t.
4.6	Herinrichting Nieuweweg.	In overeenstemming met het merendeel van de bewoners van de Nieuweweg treffen van maatregelen aan de Nieuweweg.	a. Voor en na de openstelling van de N23 verkeerstellingen uitvoeren, en prognoses en adviezen actualiseren. b. Medio/eind 2019 een nieuwe bewonerspeiling houden naar de ervaringen en maatregelen op de Nieuweweg. c. Eind 2019 ter besluitvorming een nieuw raadsvoorstel opstellen over de varianten voor de Nieuweweg.	2019	N.v.t.	N.v.t.
4.7	Motorvoertuigluw maken van de Zuiderdijk.	Ontmoedigen van niet noodzakelijk doorgaand gemotoriseerd verkeer op de Zuiderdijk.	Onderzoek uitvoeren naar de haalbaarheid om (doorgaand) gemotoriseerd verkeer te weren op de Zuiderdijk.	2020	€ 15.000,-	
	Totalen					
	2019					
	2020				€ 65.000,-	
	2021					
	2022					
	Totaal				€ 65.000,-	

Ambitie 5

De invoering van de Omgevingswet schept een nieuw kader voor de ontwikkeling van een integrale, gemeentebrede omgevingsvisie. Wij zien het als een uitdaging om samen met onze inwoners en partners een breed gedragen visie te realiseren. Het behoud van het karakter van een landelijke, groene gemeente en de karakteristieke Westfriese Omringdijk staat voorop. Als belangrijk uitgangspunt geldt dat de (agrarische) bedrijvigheid gelegenheid moet hebben om zich verder te ontwikkelen.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
5.1	Vaststellen omgevingsvisie.	Vaststellen van integrale visie op de fysieke omgeving van Drechterland tot 2035.	Samen met inwoners, bedrijven en instellingen een omgevingsvisie opstellen.	2020 e.v.	P.m. Via separaat voorstel.	P.m. Via separaat voorstel.
5.2	Implementatie Omgevingswet.	Vanaf de inwerkingtreding van de omgevingswet, overeenkomstig de wet werken.	Uitvoeren lopend implementatietraject (samen met Stede Broec en Enkhuizen).	2019 e.v.	Reeds begroot.	
5.3	Economische ontwikkelingen stimuleren door (agrarische) bedrijven de mogelijkheid geven zich te blijven ontwikkelen.	Borgen van goede woonomstandigheden voor tijdelijke werknemers.	Raadsvoorstel voorleggen met kwantitatieve en kwantitatieve kaders.	2019	N.v.t.	N.v.t.
5.4	Economische ontwikkelingen stimuleren door bedrijven de mogelijkheid te bieden om zich verder te ontwikkelen.	a. Er is een lokaal economisch beleidsplan, met economische agenda. b. Inzicht in de waardering van het ondernemersklimaat. c. Een aanspreekpunt (of loket) voor ondernemers waar zij met vragen terecht kunnen.	a. Een lokaal economisch beleidsplan maken, afgestemd op het REA. b. We meten jaarlijks de waardering van het ondernemersklimaat in de SED gemeenten via WSJG (waar staat je gemeente). c. Er is een regionaal ondernemersloket en een actief accountmanagement voor bedrijven.	a. 2020 b. Doorlopend. c. 2019, eerst onderzoek nut en noodzaak.	a. N.v.t. b. P.m.	a. N.v.t. b. € 5.000,- P.m.

	d. Bedrijven kunnen zich blijvend ontwikkelen en aanpassen aan de veranderingen in hun branche.	d. Waar mogelijk maatwerk leveren bij vergunningsaanvragen en tevens formuleren van nieuwe beleidskaders waarbinnen de bedrijven zich kunnen ontwikkelen in voormalige concentratiegebieden in polder 'De Drieban'.	d. 2019 e.v.	N.v.t.	N.v.t.
Totalen					
2019					€ 5.000,-
2020					€ 5.000,-
2021					€ 5.000,-
2022					€ 5.000,-
Totaal					

Ambitie 6

Woningbouw voor alle doelgroepen en - zo mogelijk - in alle kernen, blijft ook voor de komende vier jaren het uitgangspunt. In alle kernen moet gebouwd worden. Hierbij is extra aandacht voor starters, senioren en sociale huisvesting. In de kernen Hoogkarspel en Venhuizen willen wij bij de realisatie van woningen, onder andere dicht bij het centrum bouwen voor mensen die behoefte hebben aan de aanwezige voorzieningen.

Nieuwe woonvormen en meerfase-woningen krijgen een plek in ontwikkelplannen. We gaan uit van vraaggestuurd ontwikkelen op basis van concrete woningbehoeften. In de komende periode willen we een groot aantal woningen, van de aan ons toegekende contingenten, realiseren. Een actieve grondpolitiek kan daar een onderdeel van zijn.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
6.1	Het ontwikkelen en uitvoeren van een visie op actief grondbeleid.	a. Het beschikken over een gedragen en goedgekeurde visie op actief grondbeleid. b. Het beschikken over nieuwe strategische grondposities. c. Het uitgeven van kavels om te voorzien in de woningbouwopgave.	Het opstellen van een visie op actief grondbeleid op basis van de kaders vanuit de Nota Grondbeleid. Hierin wordt aandacht besteed aan o.a. de woningbouwopgave, potentiële en kansrijke locaties en de in te zetten middelen en instrumenten, en planning.	2019	€ 25.000,-	
6.2	Invulling geven	a. Het beschikbaar hebben van	Behalve het realiseren van woningen in de	2019 e.v.	N.v.t.	N.v.t.

	aan de woningbehoefte.	voldoende woningen voor alle doelgroepen, passend bij de behoefte, waarbij extra aandacht is voor starters en senioren. b. Nieuwe woonvormen en meerfasenwoningen krijgen een plek in de ontwikkelplannen.	onder ambitie 2 genoemde projecten, worden ook de projecten Kerkbuurt Wijdenes en Reigersborg Zuid V in Hoogkarspel in uitvoering gebracht.			
	Totalen					
	2019				€ 25.000,-	
	2020					
	2021					
	2022					
	Totaal				€ 25.000,-	

Ambitie 7

In toeristisch opzicht kan Drechterland een belangrijkere positie binnen de historische driehoek vervullen. Specifieke aandacht is er voor de ontwikkeling van kleinschalig ondernemerschap. Het stimuleren en faciliteren van kleinschalige, recreatieve ontwikkelingen binnen onze gemeente wordt ook de komende bestuursperiode verder voortgezet. Zo ook het verbeteren, uitbreiden en verbinden van de recreatieve wandel- en fietspaden en vaarroutes.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
7.1	In toeristisch opzicht een belangrijker positie innemen met specifieke aandacht voor de ontwikkeling van kleinschalig ondernemerschap.	a. Op termijn meer bezoekers en meer bestedingen. b. In regionaal verband gezamenlijk bevorderen van toerisme en recreatie.	a. In 2019 in regionaal verband in jaarplan HbA specifieke aandacht vragen voor concrete projecten voor Westfriesland. b. Deelnemen in destiniatiemarketingorganisatie Holland boven Amsterdam (HbA).	Loopt door. .	N.v.t N.v.t	N.v.t N.v.t

7.2	Actualisatie lokaal beleidsplan toerisme en recreatie.	Een geactualiseerd kader met (meer) aandacht voor agrotourisme, voor toekomstige ontwikkelingen, zowel actief als reactief.	In 2020 willen we in samenspraak met onze ondernemers onze lokale ambities actualiseren.	2020	P.m.	
7.3	Formulering van een beleidskader nieuw-vestiging horeca.	Duidelijk beleid voor nieuwvestiging van horecavoorzieningen.	Samenstelling van een Beleidskader.	2019	P.m.	
7.4	Realiseren van nieuwe vaar-, fiets-, en wandelverbindingen n.a.v. diverse allianties.	Plan van aanpak voor nieuwe lokale mogelijkheden voor vaar-, fiets- en wandelverbindingen (inclusief haalbaarheidstoets en raming voor uitvoeringsbudget) mede op basis van voorstellen allianties.	Uitwerken van een overkoepelend plan waarin een advies komt over het plan van aanpak waarbij o.a. wordt ingegaan op draagvlak, haalbaarheid en financiën.	2019	P.m.	
7.5	Versterken van wat het Recreatieschap gaat doen.	Kader/randvoorwaarden opstellen voor nieuw budget 'lokale voorzieningen recreatie'.	Financiële middelen voor nieuwe benodigde voorzieningen bij recreatieve routes en/of terrein beschikbaar stellen (concreet gaat dit om bordjes, hekjes, prullenbakken, etc.).	2019	€ 10.000,-	
7.6	Vergroten van de bekendheid van het historische belang van Drechterland.	a. Meer bekendheid genereren voor Drechterland als belangrijke vindplaats voor de Bronstijd, specifiek voor de 'Hoogkarspel-cultuur'. b. Bewoners enthousiast maken voor de archeologie in hun achtertuin. c. Vestiging van een Archeo-hotspot.	a. Actief promotiebeleid, onder andere door het organiseren van een congres en een tentoonstelling, met als directe aanleiding de vaststelling van de beleidskaart Archeologie. b. Plaatsen informatieborden, QR-codes en eventuele andere aanduidingen om de geschiedenis in het moderne landschap (her)kenbaar te maken. c. Onderzoeken mogelijkheid vestiging van een Archeo-hotspot.	a. 2019 b. 2020 c. 2019	P.m. P.m. P.m.	

7.7	Versterken toeristische aantrekkelijkheid door nieuwe zwem- en kitesurflocaties.	Creëren van zwemlocaties en kitesurflocaties aan de Markermeerkust.	Aanleg van drie nieuwe zwemlocaties en, i.s.m. het Recreatieschap. Eén kitesurflocatie, die voldoet aan de veiligheidsnormen en wettelijke eisen.	Project gestart, 2020 gereed, conform wettelijk procedure.	P.m.	
7.8	Vergroten aantrekkelijkheid haventerrein Wijdenes.	Visie en plan van aanpak voor het Haventerrein Wijdenes.	Als huidige pachter afstand doet van naast haven gelegen terrein dan is afspraak met eigenaar HHNK dat we het terrein bij de haven kunnen trekken. Als dit zover is kunnen we voorzieningen toevoegen. Hiervoor dient nog een plan te ontwikkeld worden.	2020 of verder.	P.m.	
7.9	Bevorderen doorvaarbaarheid vaarroutes.	Oplossen van de laatste knelpunten in Drechterland voor doorvaarbaarheid vaarroute Hoorn/Enkhuizen.	Lage bruggen Binnenwijzend vervangen. De helft van de kosten wordt gedekt door provincie Noord-Holland (€ 140.000,-) en het Recreatieschap Westfriesland (€ 66.000,-).	2020	€ 206.500,-	
7.10	Doortrekken van het Cor Schipperpad.	Een inventarisatie van mogelijkheden voor het doortrekken van het Cor Schipperpad.	Onderzoek naar de mogelijkheden van het doortrekken Cor Schipperpad.	2019/2020	P.m.	
	Totalen					
	2019				€ 10.000,-	
	2020				€ 206.500,-	
	2021					
	2022					-
	Totaal				€ 216.500,-	

Kosten en verantwoording

Het zorgen voor voldoende woonruimte door te investeren in woningbouw is een opgave die breed onderschreven wordt. Drechterland heeft diverse projecten in verschillende kernen op stapel. Om ook in de toekomst te kunnen blijven bouwen wordt werk gemaakt van actief grondbeleid. Infrastructureel is er onder andere aandacht voor de gevolgen van de openstelling van de Westfriisiaweg (N23). Veel van de ambities kunnen gerealiseerd worden met inzet van de bestaande formatie. Daar waar extra middelen benoemd worden betreft het extra inzet vanwege een tijdelijke uitbreiding van capaciteit, dan wel het inhuren van specifieke deskundigheid. In SED verband wordt geïnvesteerd in het vergroten van de biodiversiteit.

College uitvoeringsprogramma 2018 - 2022

Maatschappelijke opgave 2: Vernieuwen en innoveren in het Sociaal Domein

Maatschappelijke opgave 2: Vernieuwen en innoveren in het Sociaal Domein

Het is belangrijk om, na de transities en de transformatie, de doorontwikkeling in het sociaal domein verder vorm te geven. Het voeren van meer integraal beleid en aandacht voor inclusieve zorg en ketenaanpak van kind tot ouder, zijn hierbij noodzakelijk. Ook willen we kritisch kijken naar de mogelijkheden voor het ontschotten van budgetten.

Er moet een grotere samenhang komen tussen thema's binnen het sociaal domein en welzijn en een sterkere relatie worden gelegd met andere gemeentelijke beleidsterreinen. Een goede samenwerking met en afstemming tussen, maatschappelijke partners is noodzakelijk. Wij streven naar een samenwerkingsvorm waarbij ieders kennis en kunde wordt ingezet om het sociaal domein verder vorm te geven.

Ook vrijwilligers kunnen hier, voor wat betreft het signaleren van sociale problematiek, een rol in spelen. Ons uitgangspunt is: stel de mens centraal en sluit hierop aan qua voorzieningen en hulpverlening. In algemene zin verdient het aanbeveling de verschillende doelgroepen, en met name de jeugd, intensiever te betrekken bij de vormgeving van gemeentelijk beleid.

Ambitie 8

De transitie van het sociaal domein mag binnen onze gemeente als geslaagd worden beschouwd. De komende periode moeten wij de omslag, of wel de transformatie binnen het sociaal domein, verder handen en voeten geven. Deze ontwikkeling en de toenemende vergrijzing vragen om andere ondersteuning en zorg. Het uitgangspunt is "iedereen doet mee" vanuit eenieders kracht en met zo nodig zorg en hulp op maat. Daarbij zetten we overal maximaal in op preventie. Bijzondere aandacht is er voor de vereenzaming van groepen inwoners, de armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Het project 'dementievriendelijke gemeente' start op korte termijn.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten Incidenteel	Kosten structureel
8.1a	Verbetering van de kwaliteit van de zorg. Doorontwikkeling van de uitvoering van het sociaal domein.	Zowel de interne bedrijfsvoering, als de samenwerking met partners binnen het sociaal domein worden efficiënter ingericht (transformatie).	Opstellen van een meerjarenvizie met handvatten voor de doorontwikkeling van de uitvoering van taken binnen het sociaal domein.	2020	N.v.t.	N.v.t
8.1b	Regionale inkoop Westfriesland.	In 2020 gaan we over naar een andere wijze van inkopen als het gaat om Jeugd en Wmo van	Realisatie Regionale inkoop Westfriesland 2020.	2019-2020	€ 32.000,-	

		product naar profiel (Wat is de vraag) en wat zijn de afgesproken resultaten die behaald moeten worden door de zorgaanbieder. Om de kwaliteit in de organisatie te borgen wordt er een (regionaal) implementatieplan opgesteld voor de periode 2019-2020 om beleid, kwaliteit en uitvoering voor te bereiden op de nieuwe wijze van het verstrekken van zorgtrajecten.	Opstellen (regionaal) implementatieplan.			
8.2	Ervoor zorgen dat kinderen die opgroeien in een gezin met weinig geld, mee kunnen doen aan activiteiten.	Via de Klijnsmagelden bieden we extra ondersteuning in natura aan kinderen (0-18 jaar) die opgroeien in een gezin met weinig geld, zodat zij toch kunnen meedoen met activiteiten op school of in hun vrije tijd.	Er komt een integrale nota onder de titel 'Iedereen doet mee'. De huidige ad hoc aanpak wordt een structurele aanpak, met aandacht voor verborgen armoede.	2020	N.v.t.	N.v.t
8.3	Tegengaan van vereenzaming.	Zoveel mogelijke inwoners nemen op eigen kracht deel aan sociale en maatschappelijke activiteiten en kunnen zich daarmee ontplooien. Bijzondere aandacht is er voor de vereenzaming van groepen inwoners.	Er wordt een integraal plan van aanpak Bestrijding Eenzaamheid opgesteld.	2019	€ 10.000,-	
8.4	Ondersteunen van inwoners die het (financieel) niet op eigen kracht	Het huidige beleid (Regionale Kaderplan Schuldhulpverlening WF + lokaal uitvoeringsplan) wordt doorontwikkeld m.n. op het	a. De aanpak preventieve schuldhulpverlening wordt actief aangeboden en is onderdeel van de huisbezoeken.	a. Loopt.	N.v.t.	N.v.t

	redden door middel van voorzieningen.	onderdeel preventie en met aandacht voor de positie van Team Inzet.	b. Voor de doorontwikkeling van schuldhulpverlening wordt een plan van aanpak opgesteld.	b. 2021	N.v.t	N.v.t
8.5	Werken aan scholing en integratie van statushouders.	a. Voldoen aan de taakstelling op het gebied van huisvesting en begeleiding van statushouders b. Verbeteren van de sociale participatie en arbeidsparticipatie van vergunninghouders c. Tijdig voorbereiden op de grotere rol voor gemeentes bij inburgering (per 2020).	Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor het verbeteren van de sociale participatie en arbeidsparticipatie van vergunninghouders.	Loopt.	N.v.t.	N.v.t.
8.6	Het zijn van een dementievriendelijke gemeente.	Voldoen aan de vereisten om gekwalificeerd te kunnen worden als dementievriendelijke gemeente.	a. Er wordt een plan van aanpak opgesteld om te komen tot dementievriendelijke gemeente. b. In 2019 wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak gericht op het verkrijgen en het behouden van het predicaat dementievriendelijke gemeente.	a. Loopt. b. 2019	N.v.t.	N.v.t.
8.7	Drechterland blijft een aantrekkelijke gemeente om 'mooi oud te worden'.	Er is een verbinding tussen wonen, voorzieningen en zorg in de buurt om adequaat in te kunnen spelen op de vergrijzing.	Er wordt integraal ouderenbeleid en een plan van aanpak opgesteld. Hierbij is aandacht voor het huidige voorzieningenniveau en welke verbeteringen noodzakelijk zijn.	2020	€ 36.000,-	
8.8	Integrale aanpak laaggeletterdheid, digibetisme en taalachterstand.	Laaggeletterdheid, digibetisme en taalachterstanden worden zoveel mogelijk voorkomen en op zijn minst gesignaleerd en aangepakt, zodat iedereen naar vermogen mee kan doen.	Er wordt een nota opgesteld waarin een integrale aanpak van deze problematiek wordt beschreven.	2019-2020	€ 15.000,-	

8.9	Meer kunst- en cultuuraanbod voor jeugdigen.	Meer jongeren maken (langdurig) gebruik van het kunst- en cultuuraanbod in de gemeente.	Onderzoeken hoe het aanbod en de vraag (voor en van jeugdigen) beter op elkaar afgestemd kunnen worden, in samenwerking met culturele partners en het onderwijs. Dit wordt uitgewerkt in een nieuwe subsidieregeling.	2019	N.v.t.	N.v.t
8.10	Opstellen integraal huisvestingsplan onderwijs.	De gemeente heeft voldoende adequate onderwijsvoorzieningen waarin ruimte is voor samenwerking met de diverse kindvoorzieningen.	Opstellen van een Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP).	2019	€ 22.000,-	
	Totalen					
	2019				€ 79.000,-	
	2020				€ 36.000,-	
	2021					
	2022					
	Totaal				€ 115.000,-	

Ambitie 9

Betere zorg is vindbare zorg. Een actuele en digitale zorgkaart wordt ontwikkeld en het is voor inwoners mogelijk hierover informatie en advies op maat te krijgen.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
9.1	Actieve informatie met betrekking tot voorzieningen.	a. Alle inwoners goed informeren over de diverse voorzieningen. Er wordt daarbij goed gebruik gemaakt van preventieve voorzieningen. b. Bevorderen van de	a. Er wordt een actuele digitale zorgkaart ontwikkeld. Inwoners kunnen hierover advies op maat krijgen. b. Onderzocht wordt hoe optimaal gebruik	a. 2020 b. 2020	a. € 10.000,- b. € 10.000,-	a. € 5.000,-

	toegankelijkheid van algemene voorzieningen.	gemaakt kan worden van preventieve voorzieningen en of de toegankelijkheid goed is.			
Totalen					
2019					
2020				€ 20.000,-	€ 5.000,-
2021					€ 5.000,-
2022					€ 5.000,-
Totaal				€ 20.000,-	

Ambitie 10

Samen met maatschappelijk partners wordt gekeken hoe voorzieningen optimaal ingezet kunnen worden ten behoeve van de vraag. Hierbij is een experimenteel karakter mogelijk.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
10.1	Innovatieve zorg door faciliteren experimenten.	Innovatieve zorg waarbij bestaande voorzieningen optimaal worden ingezet.	Faciliteren van experimenten door maatschappelijke partners die als doel hebben innovatie tot stand te brengen waarbij bestaande voorzieningen optimaal vraaggericht worden ingezet.	2020	P.m.	
	Totalen					
	2019					
	2020					
	2021					
	2022					
	Totaal					

Kosten en verantwoording

Belangrijke thema's binnen het sociaal domein zijn de komende jaren de zogenaamde transformatie of doorontwikkeling van de zorg en diensten. Dit wordt door de SED gemeenten gezamenlijk opgepakt. Andere thema's die gezamenlijk opgepakt worden, zijn onder meer eenzaamheid, laaggeletterdheid en het worden van een "dementievriendelijke" gemeente. Het grootste deel van deze plannen kan uitgevoerd worden met de bestaande ambtelijke capaciteit.

Extra middelen zijn vooral nodig daar waar specifieke deskundigheid ontbreekt binnen de organisatie. Bijvoorbeeld bij het realiseren van het (wettelijk verplichte) Integraal Onderwijs Huisvestingsplan. Ook het optimaliseren van de inkoop van zorg in regionaal verband vraagt om een investering. De gevraagde investeringen zijn voor het overgrote deel incidenteel van aard.

College uitvoeringsprogramma 2018 - 2022

Maatschappelijke opgave 3: Het streven naar duurzaamheid

Maatschappelijke opgave 3: Het streven naar duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid ligt een grote opgave voor Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. Dit geldt voor alle gemeenten in Nederland. Duurzaamheid dient kern van het gemeentelijk beleid te zijn. Ook wij willen op lokaal niveau een bijdrage leveren aan het klimaatakkoord dat in 2015 in Parijs is gesloten. Op alle terreinen waarop duurzaamheid van invloed is, kunnen stappen worden gezet, mede op het gebied van voorlichting en bewustwording. Om deze doelen te bereiken is samenwerking met de maatschappelijke partners, marktpartijen en inwoners essentieel.

Regionaal en bovenregionaal wordt samenwerking gezocht. Een aantal duurzaamheidsopgaven is gemeentegrens overstijgend.

Op bovenregionaal wordt er samengewerkt aan de (Regionale Energiestrategie) RES NHN. Deze maakt inzichtelijk wat de regionale en boven regionale keuze is voor een optimale mix van warmte bronnen, energie besparing en duurzame opwekking. In 2019 moet dit leiden tot een bod aan het rijk over de bijdrage van de regio aan de klimaatdoelstellingen van het rijk. Uitvoering van de RES vraagt een brede samenwerking in de uitvoering.

De volgende onderwerpen worden de komende jaren in ieder geval opgepakt:

- Fysieke leefomgeving. Energietransitie.
- Klimaatadaptatie.
- Circulaire economie.
- Duurzaam inkoopbeleid. Verduurzamen eigen organisatie.

De SED gemeenten hebben allemaal een eigen agenda maar kennen zeker ook grote gemene delers. Het uitvoeringsprogramma is daarom SED breed ingevuld.

Ambitie 11

De komende jaren ligt er voor Drechterland een grote uitdaging op het gebied van duurzaamheid. Een duurzame ontwikkeling van de gemeente verdient nadere uitwerking. Er ligt een grote uitdaging op het terrein van het verduurzamen van woningen en gasloos bouwen. Bijzondere aandacht wordt in het uitvoeringsprogramma gegeven aan kansrijke mogelijkheden op het terrein van duurzame energieopwekking, duurzame mobiliteit, circulaire economie en het vergroten van de biodiversiteit.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten Incidenteel	Kosten Structureel
11.1	Vormgeven aan de energietransitie.	Transitie van aardgas naar andere warmtebronnen.	a. Opstellen Warmtetransitie-visie, samen met stakeholders. b. Uitvoeren pilot gas-loos.	a. 2020 b. 2020	a. € 30.000,- b. € 35.000,- Bij start project een voorbereidings budget van € 15.000,- € 20.000,- bij start pilot Drechterland.	
11.2	Vormgeven aan de energietransitie.	Verhogen van productie duurzame energie.	Onderzoek versnellen uitrol van zonnepanelen op bedrijfsdaken.	2019	€ 10.000,-	
11.3	Vormgeven aan de energietransitie.	Terugdringen van het energiegebruik door: - stimulering verduurzamen bedrijfsterreinen.- stimulering verduurzamen bestaande woningvoorraad.- Stimulering verduurzamen openbaar toegankelijke gebouwen van derden.	a. Opstellen meerjarenprogramma verduurzaming bestaande bouw. b. Ontwikkelen visie op verduurzaming van de bedrijfsterreinen.	a. 2019 b. 2019	a. P.m. b. P.m.	
11.4	Vorbereiding op de consequenties van de	Voorkomen (gevolgen van) wateroverlast en droogte.	Uitvoeren klimaatstresstest en opstellen plan van aanpak klimaatadaptatie.	2019	€ 10.000,- Extra kosten	

	klimaatverandering.				mogelijk bekostigen uit eventuele bijdrage IBP.	
11.5	Verduurzamen van eigen organisatie.	a. Verduurzamen gemeentelijke gebouwen. b. Verduurzamen inkoop- en aanbestedingsbeleid.	a. Onderzoek verbeteren energie labels gemeentelijke gebouwen. b. Opstellen nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid.	a. 2019 b. 2020	N.v.t N.v.t	
11.6	Verduurzamen van de mobiliteit.	Goede bereikbaarheid voor onze inwoners op een zo duurzaam mogelijke manier.	a. Vergroten aantal publieke laadpalen en vereenvoudigen plaatsing private laadpalen. b. Onderzoek aanleg snelfietsroutes Hoorn-Enkhuizen.	a. 2020 b. 2020	P.m. P.m.	
11.7	Minder afval, meer grondstof.	Verbeteren afvalbeheer en optimaliseren gebruik grondstoffen.	a. Opstellen afvalbeheerplan. b. Plan van aanpak circulaire economie. c. Optimaliseren samenwerking SED, CAW, Westfriesland.	a. 2019 b. 2019 c. 2019	Zie 11.9 N.v.t N.v.t.	
11.8	Optimale afvalinzameling.	Opstellen afvalbeleidsplan met daarin de juiste afweging tussen kosten, service en milieu.	Beleidsplan opstellen en zoveel mogelijk afstemmen met het proces omtrent de nieuwe dienstverleningsovereenkomst HVC.	2019	N.v.t	
11.9	Onderzoek circulaire economie in perspectief.	Kennis, inzicht en overzicht creëren m.b.t. mogelijkheden voor de toegang tot (materiële) welvaart voor toekomstige generaties. Bijdrage leveren aan optimaal gebruik van grondstoffen en hulpbronnen.	Samen met een externe partij doen we onderzoek naar de mogelijkheden voor onze gemeente. Beleidsdocument en plan van aanpak opstellen.	2019	€ 20.000	
11.10	Samenwerking verbeteren: SED, CAW, Westfriesland en	Optimalisatie samenwerking op het gebied van duurzaamheid.	Beleidsafstemming in de regio, en de positie van Drechterland, borgen. De samenwerking wordt ook meegenomen in beleidsambitie 11.8 en 11.9.	2019	N.v.t.	

	andere partijen.					
	Totalen					
	2019				€ 40.000,-	
	2020				€ 65.000,-	
	2021					
	2022					
	Totaal				€ 105.000,-	

Ambitie 12

Duurzaam zijn doe je samen. Niet alleen omdat het moet, maar vooral ook omdat we het willen. Inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners worden actief betrokken bij het verduurzamen van onze gemeente. De gemeente heeft een belangrijke rol bij het verstrekken van informatie over de mogelijkheden van energiebesparing en opwekking, en in meer algemene zin, over de mogelijkheden voor een duurzamer leven. Daarnaast kan de gemeente een belangrijke rol spelen bij het zichtbaar maken van het resultaat van alle stappen die door de inwoners van Drechterland op het gebied van duurzaamheid worden gezet.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten Incidenteel	Kosten Structureel
12.1	Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners actief betrekken bij het verduurzamen van onze gemeente.	Regionale energiestrategie.	Deelname aan het opstellen en uitvoeren van een (plan van aanpak voor een) Regionale Energie Strategie, waarbij zo efficiënt mogelijk van de regionaal aanwezige mogelijkheden gebruik wordt gemaakt.	2019	€ 30.000,-	
12.2	Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners actief betrekken bij het verduurzamen van	Integraal duurzaamheidsbeleid.	Opstellen, samen met stakeholders en inwoners, van een nota integraal duurzaamheidsbeleid, waarna onze klimaatvisie en uitvoeringsprogramma's hierop zo nodig worden aangepast.	2020 e.v.	N.v.t.	

	onze gemeente.					
12.3	Uitbreiden capaciteit duurzaamheid.	Verbeteren kwaliteit beleidsvoorbereiding duurzaamheid.	Uitbreiding capaciteit duurzaamheid. Voor 2019 structureel 1 fte groeiend naar 2 fte structureel in 2020. a. Uitbreiding formatie 2019. b. Uitbreiding formatie 2020.	2019 e.v.		€ 45.000,- € 60.000,-
	Totalen					
	2019				€ 30.000,-	€ 45.000,-
	2020					€ 60.000,-
	2021					€ 60.000,-
	2022					€ 60.000,-
	Totaal				€ 30.000,-	

Kosten en verantwoording

In bovenstaande uitwerking van de maatschappelijke opgave duurzaamheid is een eerste aanzet van de gemeentelijke bijdrage aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs 2015 geformuleerd. Er wordt de komende jaren meer geïnvesteerd in gemeentelijk en regionaal beleid op het gebied van duurzaamheid, energie en afval. Deze investeringen vergen ook een structurele uitbreiding van de capaciteit op het gebied van duurzaamheid, energie en afval. Hoewel in SED perspectief ook geïnvesteerd is in capaciteit op het gebied van duurzaamheid en afval vergen de huidige ambities een grotere inspanning. Voorgesteld wordt de intensivering van capaciteit te faseren in relatie tot de planning van de onderscheidende activiteiten. Voorgaande betekent dat in 2019 en 2020 de capaciteit structureel uitgebreid wordt met 1 fte. In 2019 ligt vooral de prioriteit van dienstverlening van deze opgave bij Drechterland en Enkhuizen. Daarom worden de kosten voor uitbreiding van capaciteit voor het jaar 2019 tussen deze twee gemeenten gedeeld. In 2020 wordt uitbreiding van capaciteit conform de verdeelsleutel verdeeld. Voor de budgetten die gevraagd worden voor de diverse beleidsnotities etc. benadrukken wij dat het hier om ramingen gaat.

Opgemerkt wordt dat naar verwachting in het eerste kwartaal van 2019 een nationaal Klimaatakkoord wordt gesloten tussen kabinet en de diverse partijen. Dit heeft wellicht consequenties voor de gemeentelijke inspanningen op het gebied van duurzaamheid, energie, afval, etc.

College uitvoeringsprogramma 2018 - 2022

Maatschappelijke opgave 4: Burgerparticipatie en dienstverlening

Maatschappelijke opgave 4: Burgerparticipatie en dienstverlening

Burgerparticipatie kent vele vormen, denk aan meedenken, meewerken, meefinancieren, meebeslissen, meedoen. Een balans tussen eigen en gedeelde verantwoordelijkheid, tussen private en publieke sturingsmechanismen en tussen private en publieke belangen is gewenst. Voor de centrale thema's vertrouwen en verbinden is doorontwikkeling van burgerparticipatie, en een sterke en moderne ambtelijke organisatie nodig. Het formuleren van een passende bestuursstijl voor de komende periode is van belang. Om burgerparticipatie hierin een plaats te geven willen wij experimenteren met mogelijkheden. De wijze waarop dit maatschappelijk akkoord tot stand is gekomen is hier een voorbeeld van. Deze lijn willen wij in de komende periode graag voortzetten.

Ambitie 13

Als daadkrachtige en verbindende partner bouwt het college samen met de gemeenteraad, de inwoners, de maatschappelijke partners en ondernemers aan de toekomst van de gemeente.

Ambitie 14

Het toepassen van burgerparticipatie en de inbreng van inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers, bij de totstandkoming van beleid is een gegeven. Die betrokkenheid is uitgangspunt bij de verdere vormgeving van bestaand en nieuw beleid dat direct van invloed is op de woon- en leefomgeving. In het bijzonder wordt daarbij gedacht aan de beleidsterreinen welzijn en zorg, bouwen en wonen, duurzaamheid en de openbare ruimte.

Ambitie 15

De verbinding met inwoners is van groot belang. Om de toegankelijkheid van de gemeente te vergroten, wordt onderzocht of er op een aantal beleidsterreinen gewerkt kan gaan worden met gemeentelijke dorpscontactpersonen.

Ambitie 16

De inbreng van de inwoners op het beleid heeft gevolgen voor de werkwijze en rollen van de raad en het college. De bijbehorende bestuursfilosofie moet meer expliciet worden gemaakt. Een modern en eigentijds bestuur staat voorop.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
13.1	De ingezette wijze van burgerparticipatie (vitale	a. Een passende bestuursstijl en bestuursfilosofie.	a. Opstellen van een beleidsvisie op de bestuursfilosofie in samenwerking met de gemeenteraad, inwoners en de maatschappelijke partners.	a. 2019	€ 200.000,- (2019)	

	dorpen) zal met kracht doorgezet worden als ambtelijke werkwijze.	b. Vergroten van de toegankelijkheid van de gemeente. c. Intensiveren betrokkenheid van inwoners bij hun omgeving en gemeente. d. Om verder te bouwen aan een vitaal Drechterland wordt met alle betrokkenen helderheid over rollen, verwachtingen en verantwoordelijkheden geschapen.	b. Onderzoeken of gewerkt kan gaan worden met gemeentelijke dorpscontactpersonen. c. Inwoners worden betrokken bij de uitvoering van beleid en projecten op een manier die past bij de vraag die voorligt. Bij alle beleidsambities binnen het uitvoeringsprogramma wordt actief gekeken hoe burgerparticipatie vorm kan krijgen. d. Er wordt een Bouwplan Vitaal Drechterland opgesteld.	b. 2020 c. 2019 d. 2020	€ 200.000,- (2020) N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
14.1	Intensiveren betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving.	Inwoners die meedenken over de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte.	Samen met de inwoners jaarlijks per kern/wijk een ronde door het openbaar gebied om samen verbeteringen in beeld te brengen.	2019 e.v.	N.v.t.	N.v.t.
	Totalen					
	2019				€ 200.000,-	
	2020				€ 200.000,-	
	2021					
	2022					
	Totaal				€ 400.000,-	

Ambitie 17

De kwaliteit van de dienstverlening verdient nadrukkelijk extra aandacht en moet binnen afzienbare tijd tot verbetering leiden. De dienstverlening aan onze inwoners en maatschappelijk partners moet snel en betrouwbaar zijn. Men moet erop kunnen vertrouwen dat de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de ambtelijke organisatie op orde is.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
17.1	Betere dienstverlening aan inwoners en maatschappelijke partners.	De telefonische dienstverlening, de digitale dienstverlening en de dienstverlening aan de balie worden beoordeeld met een 8 op 31-12-2020.	a. Onderzoek naar de huidige prestaties wat betreft het kwaliteitshandvest. b. Onderzoek naar de klanttevredenheid, bijvoorbeeld door middel van Mystery Calling of sms-berichten met vragenlijst. c. Periodiek onderzoek naar de klanttevredenheid. 0-meting vóór en vervolgmetingen ná invoering van werken op afspraak. d. Invoering van werken op afspraak voor de baliedienstverlening. e. Medewerkers opleiden voor het efficiënt en klantvriendelijk inzetten van werken op afspraak. f. Klanttevredenheidonderzoek via de Monitor Digitale Dienstverlening. g. Klanttevredenheidonderzoek van de digitale dienstverlening. Bijvoorbeeld een usabilityonderzoek (burgerparticipatie) of meting.	a. 2018 b. 2019 c. 2018 d. 2019 e. 2019 f. Doorlopend. g. 2018	N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t. N.v.t.
17.2	Snelle en betrouwbare dienstverlening.	Ontwikkelen en uitvoeren programmaplan Dienstverlening 2019.	Ontwikkelen van een programmaplan dienstverlening.	2019	N.v.t.	N.v.t.
	Totalen					
	2019					

	2020					
	2021					
	2022					
	Totaal					

Ambitie 18

De implementatie van het Organisatie Ontwikkelingsplan en daarmee de kwalitatieve en kwantitatieve verbetering van de SED-organisatie wordt verder uitgevoerd. Gekeken wordt hoe meer efficiencyvoordelen te behalen zijn, bijvoorbeeld met een gezamenlijke SED-agenda. In deze bestuursperiode is een discussie over een bestuurlijke fusie niet aan de orde.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten incidenteel	Kosten structureel
18.1	Kwalitatieve en kwantitatieve verbetering van de SED-organisatie.	Implementatie van het Organisatie Ontwikkelingsplan.	Doorontwikkeling van de organisatie door de uitvoering van SED perspectief.	2019	N.v.t.	
	Totalen					
	2019					
	2020					
	2021					
	2022					
	Totaal					

Toelichting en verantwoording

Drechterland blijft investeren in Vitale dorpen. Het grootste deel van de extra middelen is hier voor bestemd. Vanuit deze middelen wordt ook een aantal zaken op de opgave Leefomgeving wonen en bouwen gefinancierd.

2019

We realiseren de komende jaren een verbetering van onze dienstverlening door in te zetten op de verschillende aspecten van dienstverlening.

- Maken van uitvoeringsplan voor dienstverlening organisatie breed op de aspecten digitale dienstverlening; persoonlijke dienstverlening en samenwerking / participatie. Hierin worden ook de normen en indicatoren opgenomen voor respons vanuit de front- en backoffice.
- Invoeren van het werken op afspraak voor de drie gemeenten. Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen, betrokkenheid van inwoners en medewerkers. Naar verwachting kunnen we dit realiseren in Q3.
- Opstellen van een aantal kwaliteitsnormen voor de komende jaren en het organiseren van het beheer van deze onderzoeken
- Verdere digitalisering van onze producten.
- Uitvoeren van het 2-jaarlijkse onderzoek van *Waarstaatjegemeente*.

2020

Continue inspanningen om dienstverlening vanuit organisatie breed perspectief verder te ontwikkelen en de integrale benadering te zoeken.

- Meting naar onze telefonische bereikbaarheid (van de hele organisatie).
- Onderzoek naar de schriftelijke kwaliteit van onze correspondentie.
- Invulling geven aan het uitvoeringsplan dat in 2019 gemaakt is.

2021

Continue inspanningen om dienstverlening vanuit organisatie breed perspectief verder te ontwikkelen en de integrale benadering te zoeken.

- Onderzoek *Waarstaatjegemeente*.
- Verder invulling geven aan het uitvoeringsplan uit 2019. Evalueren en bijsturen.

2022

Continue inspanningen om dienstverlening vanuit organisatie breed perspectief verder te ontwikkelen en de integrale benadering te zoeken.

- Meting naar telefonische bereikbaarheid (van de hele organisatie).
- Onderzoek naar de schriftelijke kwaliteit van onze correspondentie.
- Verder invulling geven aan het uitvoeringsplan uit 2019.
- Plan van aanpak maken voor 2022 en verder voor dienstverlening.

Kosten en verantwoording

In SED Perspectief is de financiering van de plannen op het terrein van dienstverlening reeds mogelijk gemaakt. Aanvullende financiering is derhalve niet nodig.

College uitvoeringsprogramma 2018 - 2022

Maatschappelijke opgave 5: Samenwerken in de regio

WESTFRIESLAND

Maatschappelijke opgave 5: Samenwerken in de regio

Samenwerking in de regio is van cruciaal belang. Drechterland alleen kan geen antwoord geven op de vele uitdagingen die er liggen. Krachtige stappen zijn nodig om de economische ontwikkelingen in de regio niet te belemmeren en daarnaast een antwoord te hebben op de vraagstukken op het terrein van infrastructuur, ruimtelijke ordening, onderwijs, sociaal domein, toerisme en recreatie, arbeidsmarkt en duurzaamheid. De krachtenvelden tussen steden, gemeenten en regio's verschuiven en dit vraagt om een intensievere vorm van samenwerking. Niet alleen als gemeenten onderling, maar juist ook met onze maatschappelijke partners, ondernemers, medeoverheden etc.

Ambitie 19

Om de gezamenlijke regionale ambities scherper neer te zetten en nader uit te bouwen is een actualisering en concretisering van de regionale samenwerking in het Pact van Westfriesland noodzakelijk. De thema's ruimtelijke kwaliteit, infrastructuur, werkgelegenheid, recreatie en toerisme, leefbaarheid en duurzaamheid zijn hierbij vooral van belang. Onderzocht wordt of een verdere inbreng van de raden in de regionale beleidsvoorbereiding mogelijk is.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten Incidenteel	Kosten Structureel
19.1	Ontwikkelen en onderschrijven van gezamenlijke (boven-) regionale ambities.	Actualisering en concretisering van de regionale samenwerking in het Pact van Westfriesland. Het versterken van onze positie in de regio.	Het pact van Westfriesland wordt geactualiseerd. De gemeente Drechterland is beter vertegenwoordigd bij regionale en bovenregionale opgaven. Hiermee wordt de positie van Drechterland in de regio versterkt.	2019 en verder.		€ 15.000,-
19.2	Onderzoeken van mogelijkheid rol gemeenteraad in regionale beleidsvoorbereiding.	Zie ambitie 20.1.			N.v.t.	N.v.t.
	Totalen					
	2019					€ 15.000,-
	2020					€ 15.000,-
	2021					€ 15.000,-

	2022					€ 15.000,-
	Totaal					

Ambitie 20

De samenwerking binnen gemeenschappelijke regelingen en in het bijzonder in het project Informatievoorziening moet worden voortgezet. De gemeenteraad kan zo beter in positie worden gebracht en meer invloed uitoefenen op de zienswijzeprocedures van de gemeenschappelijke regelingen.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten Incidenteel	Kosten Structureel
20.1	Verbeteren informatievoorziening raden t.a.v. GR'en.	De Gemeenteraad beter in positie brengen in zienswijzeprocedures binnen de Gemeenschappelijke Regelingen.	Aansluiting houden bij Project informatievoorziening GR-en.	2019 en verder.	N.v.t.	N.v.t.
	Totalen					
	2019					
	2020					
	2021					
	2022					
	Totaal					

Ambitie 21

Een gedegen financieel beleid met een meerjarig sluitende begroting en een acceptabel gemeentelijk belastingniveau staat centraal. Een jaarlijkse indexering van de gemeentelijke belastingen vindt plaats vanaf het jaar 2020. Gelet op de vele uitdagingen ligt het voor de hand een integraal Investeringsplan op te stellen.

Nr.	Beleidsambitie	Wat willen we bereiken (doelstelling)	Wat gaan we ervoor doen	Planning	Kosten Incidenteel	Kosten Structureel
21.1	Een gedegen visie op	Een meerjarig sluitende begroting	a. Jaarlijkse indexering van de	a. 2019	N.v.t.	N.v.t.

	het financieel beleid van de gemeente.	en een acceptabel gemeentelijk belastingniveau.	gemeentelijke belastingen vanaf 2020. b. Samenstelling van een dynamisch integraal investeringsplan.	b. 2019		
	Totalen					
	2019					
	2020					
	2021					
	2022					
	Totaal					

Kosten en verantwoording

Het aantal maatschappelijke vraagstukken dat lokaal, regionaal en/of bovenregionaal wordt opgepakt, neemt toe. Neem bijvoorbeeld de opgaven op het gebied van volkshuisvesting. Deze opgaven worden zowel lokaal, regionaal als bovenregionaal opgepakt. Voorgaande geldt ook voor een reeks van andere opgaven. Dit betekent dat de SED organisatie aan meer overlegtafels (intensiever) vertegenwoordigd moet zijn. Om deze ontwikkeling te kunnen faciliteren wordt naast het prioriteren van de diverse opgaven ook om een beperkte uitbreiding van capaciteit gevraagd. De komende jaren wordt gemonitord of deze uitbreiding van capaciteit voldoende is.

Financiële samenvatting college uitvoeringsprogramma 2018-2022

In onderstaande tabel is per maatschappelijke opgave een financiële samenvatting weergegeven van de ambities van het college uitvoeringsprogramma 2018-2022.

College uitvoeringsprogramma Drechterland	2019		2020		2021		2022	
Maatschappelijke opgave	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Kwaliteit van de omgeving	110.000	89.500	80.000	89.500	0	89.500	0	59.500
Sociaal Domein	79.000	0	56.000	5.000	0	5.000	0	5.000
Duurzaamheid	70.000	45.000	65.000	60.000	0	60.000	0	60.000
Burgerparticipatie en DV	200.000	0	200.000	0	0	0	0	0

Samenwerking in de regio		15.000		15.000		15.000		15.000
Totalen	459.000	149.500	401.000	169.500	0	169.500	0	139.500